

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 25/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M., spol. s r. o., P., zastúpenej P. spol. s r. o., P., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. P. P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 362/2005 zo 16. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M., spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. novembra 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok

podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 362/2005 zo 16. septembra 2009 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) bolo na návrh žalobcov (skupiny fyzických osôb) proti sťažovateľke ako žalovanej vedené konanie o určenie vlastníckeho práva k pozemku duplicitne evidovaného okrem súboru E. v prospech žalobcov aj na LV v súbore C. v prospech sťažovateľky. Okresný súd návrhu žalobcov vyhovel rozsudkom č. k. 8 C 78/98–341 zo 16. júna 2005 a na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudok prvostupňového súdu po pripustení zmeny žaloby zmenil napadnutým rozsudkom sp. zn. 1 Co 362/2005 zo 16. septembra 2009, avšak z obsahového hľadiska aj týmto zmeňujúcim rozsudkom krajského súdu bolo žalobe v merite veci vyhovené. Napokon Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľky odmietol z dôvodu neprípustnosti uznesením sp. zn. 1 Cdo 235/2009 z 21. októbra 2010.

Sťažovateľka svoju sťažnosť podľa čl. 127 ústavy okrem iného odôvodnila poukazom na princíp právnej istoty, do ktorého obsahu patrí aj *„požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď ... , teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť. ... Pravidlo, že kto sa chce odchyliť od súdneho precedentu alebo ustálenej judikatúry, musí pre odklon uviesť dostatočný dôvod (a teda nesie bremeno argumentácie) je považované za jedno zo základných pravidiel racionálnej právnej argumentácie.“*. Sťažovateľka predovšetkým odkázala na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/56/2003 z 23. septembra 2003, ktorým najvyšší súd podľa jej názoru rozhodol „v takmer totožnej

právnej veci“. V ďalšej časti sťažovateľka podrobne rozoberá dôvody, pre ktoré nemožno v jej veci považovať prídelcov pôdy (právnych predchodcov žalobcov) za dobromyseľných, a skutkový stav porovnáva so skutkovým stavom, z ktorého vychádzal označený rozsudok najvyššieho súdu, ktorému pripisuje v jej prípade precedentný charakter. Podľa sťažovateľky absencia odpovede na nastolenú otázku *„znamená zjavnú neodôvodnenosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, nezlučiteľnú s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“*.

Sťažovateľka vidí nesprávnosť právneho posúdenia veci aj s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo 1222/01 z 11. septembra 2003, v zmysle ktorého *„oprávnená osoba, ktorej nehnuteľnosť prevzal štát v rozhodnej dobe (§ 4 ods. 1 zákona o pôde) bez právneho dôvodu, sa nemôže domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov (najmä podľa § 126 ods. 1 Obč. zák.), a to ani formou určenia vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c) O.S.P., ak mohla žiadať o vydanie veci podľa § 6 ods. 1, písm. p) zákona o pôde“*. Ďalším dôvodom podania sťažnosti je to, že krajský súd vo veci rozhodoval podľa výsledkov znaleckého skúmania vykonaného znalcom, ktorý nebol nezaujatou osobou. *„Túto skutočnosť sme súdu namietali v konaní, pretože znalec Ing. J. B. nebol osobou nezaujatou vo vzťahu k právnenému zástupcovi žalobcov. V čase kedy bol znalec pribratý do tohto konania a v čase kedy vypracoval znalecké posudky a ich dodatky, či doplnky, bol s právnym zástupcom žalobcov vo vzťahu, ktorý dôvodne vzbudzuje pochybnosť o jeho nezaujatosti. Znalec je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľného majetku na základe kúpnej zmluvy s právnym zástupcom žalobcov.“* Sťažovateľka v súvislosti s uvedeným tiež poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Rozhodnutie krajského súdu považuje za *„nezákonné aj vo výrokoch o trovách konania a ich náhrade. Súd posudzoval hodnotu veci inak pre určenie súdneho poplatku za podanú žalobu, či odvolanie a inak pre náhradu trov právneho zastúpenia.“* Hodnota veci, z ktorej krajský súd vychádzal, nebola podľa sťažovateľky reálna *„ani v čase kedy celú nehnuteľnosť (20.000 m²) nadobudli kúpnu zmluvou a ani v čase podania žaloby, či v čase vyhlásenia rozhodnutia súdom, resp. v čase vykonávania jednotlivých úkonov právnej pomoci, či služby žalobcom v dvanásť rokov trvajúcim súdnom spore. Súd*

nezdôvodnil na základe akého právneho predpisu tak urobil a prečo v takejto výške. Rozhodnutie je nezákonné a neodôvodnené, nedôvodné i nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.“.

V závere sťažovateľka uviedla: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Krajský súd v Prešove napadnutým rozhodnutím, porušil naše právo vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), nakoľko predmetným rozhodnutím súdu nám bolo v rozpore so zákonom „odobraté“ vlastníctvo. Obdobná právna vec bola pred súdmi Slovenskej republiky právne posudzovaná nerovnakým právnym spôsobom, odchylným spôsobom, pričom toto nebolo objektívne a náležité odôvodnené, súd opomenul svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Rozhodnutím bol podľa nášho názoru porušený princíp právnej istoty. Rozhodnutie sa opiera o odborné stanovisko vo veci nie nestranného súdneho znalca.“

Sťažovateľka na základe uvedeného žiadala, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 1Co/362/2005 zo dňa 16.09.2009 boli porušené základné práva sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 1Co/362/2005 zo dňa 16.09.2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 25.000,- EUR.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu

všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Ústavný súd pripomína, že podľa jeho stabilizovanej judikatúry (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd tiež zaujal názor, že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09), preto bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 64/2010-15 z 10. februára 2010 odmietnutá skoršia sťažnosť sťažovateľky z dôvodu neprípustnosti, pretože v tom čase nebolo na najvyššom súde skončené konanie o dovolaní podanom sťažovateľkou z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b) a c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý považuje ústavný súd za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04). Ústavný súd však majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ústavy aj vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach konštatoval, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súde považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Bulena a spol. verzus Česká republika, rozhodnutie uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Českej republiky vo zv. 29/uznesenie č. 3, a tiež rozhodnutia ústavného súdu II. ÚS 324/2010, III. ÚS 192/2010). Keďže rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľky bolo doručené jej právnomu zástupcovi

10. novembra 2010, možno konštatovať, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy doručená ústavnému súdu 15. novembra 2010 bola podaná včas.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné posudzovať spoločne a niet medzi nimi zásadných odlišností.

Podstatou sťažovateľkiných námietok je nesúhlas s právnymi závermi všeobecných súdov, ktoré považovali za splnené predpoklady vydržania spornej nehnuteľnosti, určili ju do vlastníctva žalobcov, a tým zbavili sťažovateľku jej vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti. Zásah do ústavných práv vidí sťažovateľka predovšetkým v tom, že v jej prípade nebolo rozhodnuté obdobne ako v inom prípade, v ktorom sa rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 56/2003 stalo súčasťou ustálenej judikatúry (R 48/2004). V citovanom rozhodnutí najvyšší súd ako dovolací uviedol, že výmer Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy (ďalej len „výmer“) nespĺňal požadované náležitosti (chýbal odtlačok pečiatky orgánu, ktorý výmer vydal, a výmer neurčoval prídellovú cenu), a keďže nešlo o bezplatne pridelený majetok, nemohlo na základe neho prejsť vlastníctvo sporných nehnuteľností na prídelcov. Z konkrétnych skutkových

okolností následne dovolací súd v rozhodnutí vyvodil, že ani právni predchodcovia účastníkov konania nepovažovali tento výmer za listinu, na základe ktorej nadobudli vlastníctvo sporných nehnuteľností, výmer nebol zapísaný v pozemkovej knihe, tieto nehnuteľnosti neboli v neskoršom období vnesené do JRD právnymi predchodcami účastníkov konania a ani v neskoršej dobe neboli predmetom dedičského konania. Na základe uvedeného dovolací súd uzavrel, že v porovnávanej veci sa účastníci konania a ani ich právni predchodcovia *„nesprávali tak, ako možno vzhľadom na všetky okolnosti očakávať od správania skutočných vlastníkov sporných nehnuteľností“*.

Keďže v sťažovateľkinom prípade sa najvyšší súd odmietol zaoberať dovolaním napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti z dôvodu neprípustnosti, ústavný súd posúdil podľa už citovaných ústavno-právnych východísk napadnutý rozsudok krajského súdu, podľa ktorého bolo dokazovaním zistené, že právnym predchodcom žalobcov bola pridelená výmerom časť parcely graficky označená číslom (206), bola pôvodne zapísaná v pozemkovej knihe a nehnuteľnosť bola aj v osemdesiatych rokoch prerokúvaná v rámci dedičských konaní po právnych predchodcoch žalobcov. Aj ďalšie konkrétne okolnosti sťažovateľkinho prípadu rozhodné pre posúdenie vydržania vlastníckeho práva uvedenými účastníkmi konania sú oproti rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 56/2003 odlišné, pretože v napadnutom rozhodnutí sa tiež konštatuje, že ich právni predchodcovia *„nehnutel'nosť minimálne od obdobia roka 1951 užívali s vedomím, že im vlastnícky patrí na základe vydaného výmeru o vlastníctve pôdy, pôdu obrábali, splácali prídelovú cenu a poistné dávky. V roku 1960 následne právni predchodcovia žalobcov odovzdali nehnuteľnosť do užívania J. v L., čo však nemalo vplyv na plynutie lehoty na vydržanie, keďže k jej prerušeniu vznikom užívacieho práva bývalej socialistickej organizácie k nehnuteľnosti nedošlo (§ 18 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb.). Podľa zápisu č. 59 zo dňa 31.12.1960 o prevzatí živého a mŕtveho inventára právni predchodcovia žalobcov do JRD odovzdali poľnohospodársku pôdu o celkovej výmere 3,27 ha, z toho orná pôda dosahovala rozsah 2,65 ha. Skutočnosť, že právni predchodcovia žalobcov nehnuteľnosť užívali a obrábali, potvrdili aj v konaní vypočutí svedkovia...“*. Z uvedeného teda vyplýva, že všeobecné súdy vychádzali čo sa týka splnenia predpokladov vydržania v sťažovateľkinom a v ňou označenom prípade, z iných skutkových okolností zistených

dokazovaním oproti skutočnostiam, z ktorých vychádzal rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/56/2003, a preto rôzne závery, ku ktorým v nich súdy dospeli, nemôžu ústavný súd viesť k záveru o arbitrátности napadnutého rozhodnutia.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky opierajúcu sa o citáciu z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo 1222/01, ktorá sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, podľa ktorej sa oprávnená osoba nemôže domáhať určenia vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c) OSP, ak mohla žiadať o vydanie veci podľa § 6 ods. 1 písm. p) zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“), a to aj v prípade, že oprávnená osoba tento nárok uplatnila v reštitučnom konaní, ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľkinom prípade žiaden z účastníkov konania nemal postavenie oprávnenej osoby podľa citovaného zákona a ani sa žiaden z nich nedomáhal určenia vlastníckeho práva podľa reštitučných zákonov, ale v danej veci išlo o vyriešenie otázky duplicitného zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností k jednej nehnuteľnosti, teda o rozhodnutie, v prospech ktorej z osôb zúčastnených v konaní skutočne patrí vlastnícke právo a z akého právneho dôvodu. Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou považuje za dostatočné aj zdôvodnenie krajského súdu o právnej bezvýznamnosti námietky sťažovateľky, že prerokúvané nároky žalobcov mali byť uplatnené pred príslušným orgánom štátnej správy podľa zákona o pôde. Na základe uvedeného preto túto námietku sťažovateľky ústavný súd nepovažoval za právne relevantnú.

Sťažovateľka spochybnila aj nezaujatosť znalca ustanoveného všeobecnými súdmi na vykonanie znaleckého dokazovania vychádzajúc z toho, že je s právnym zástupcom zastupujúcim žalobcov v právnom vzťahu vyplývajúcom z podielového spoluvlastníctva k inej nehnuteľnosti. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia aj uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 235/2009 z 21. októbra 2010, otázkou zaujatosti znalca sa zaoberal súd prvého stupňa vzhľadom na sťažovateľkou vznesenú námietku v uznesení č. k. 8 C 78/1998-401 z 31. mája 2007 v ktorom nezistil dôvody na vylúčenie znalca a ktoré odvolací súd na odvolanie sťažovateľky uznesením sp. zn. 1 Co 34/2008 z 28. februára 2008 potvrdil.

Ústavný súd už v minulosti konštatoval, že základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a teda aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemôže všeobecný súd porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom bol v danom prípade Občiansky súdny poriadok (m. m. II. ÚS 182/2010).

V danom prípade nebola zistená ani v dovolacom konaní procesná chyba vedúca k odňatiu možnosti konať pred súdom, ktorá je dôvodom na zrušenie právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu v dovolacom konaní podľa § 237 písm. f) OSP. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu je pod odňatím možnosti konať pred súdom potrebné chápať taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní pre účely ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O námietke zaujatosti vznesenej proti znalcovi sťažovateľkou bolo konajúcimi súdmi právoplatne rozhodnuté uznesením sp. zn. 1 Co 34/2008 z 28. februára 2008. Ak teda krajský súd pri rozhodovaní oprel svoje právne závery o dôkazy zistené znaleckým dokazovaním znalcom, o nezaujatosti ktorého bolo právoplatne rozhodnuté, a toto rozhodnutie nebolo zákonným spôsobom zrušené ani zmenené, konal v súlade s procesno-právnymi pravidlami ustanovenými v Občianskom súdnom poriadku a svojím konaním nemohol porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Napokon sa ústavný súd nestotožňuje ani s námietkou sťažovateľky o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia o trovách konania. Odôvodnenie rozhodnutia považuje za dostatočné a nevybočujúce z hľadísk ústavnej konformnosti súdnych rozhodnutí, keďže krajský súd jasne opísal svoj postup, ktorým určil ich výšku tým, že odôvodnil stanovenú hodnotu predmetu konania, a podľa jednotlivých vyhlášok o odmenách advokátov za poskytnutie právnych služieb platných v čase, kedy bol ten-ktorý úkon právneho zástupcu žalobcov vykonaný, určil hodnotu každého úkonu právnej služby a napokon ustálil celkovú výšku trov konania, na zaplatenie ktorých zaviazal sťažovateľku podľa výsledkov konania aplikujúc § 142 OSP. Opísaný postup krajského súdu nemožno považovať za arbitrárny a nepreskúmateľný, pričom ústavný súd súčasne poukazuje na odôvodnenie napadnutého

rozhodnutia, v ktorom okrem iného k otázke ustálenia hodnoty predmetu konania krajský súd uviedol, že sťažovateľka „*neposkytla dôkaz o inej všeobecnej hodnote prejednávanej nehnuteľnosti*“. Ako už bolo konštatované, ústavný súd nie je súdom ďalšej inštancie oprávneným preskúmať skutkové závery vedúce krajský súd k ustáleniu hodnoty nehnuteľnosti, ktorá bola rozhodujúca pre určenie výšky vzniknutých trov konania, a právne uzatvára, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu extrémne nevybočuje z hľadísk ústavnej zlučiteľnosti súdnych rozhodnutí, a preto túto námietku sťažovateľky považuje tiež za neopodstatnenú.

Ústavný súd vyhodnotil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za jasné a zrozumiteľné, dostatočne odpovedajúce na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, z ktorých bola v danom prípade najdôležitejšia otázka, či sú splnené podmienky vydržania vlastníckeho práva žalobcov, a tým aj či je dôvodné, aby bolo v ich prospech určené vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti. Procesný postup predchádzajúci vydaniu napadnutého rozhodnutia opísaný v sťažovateľkou doručených rozhodnutiach ani obsah napadnutého rozhodnutia nesignalizuje porušenie označených základných práv a postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu bolo plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Ústavný súd opätovne pripomína, že právo na súdnu ochranu neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom. Uvedené dôvody považoval ústavný súd za dostatočné na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej.

2. K namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd konštatuje, že obsah čl. 20 ods. 1 ústavy je obdobný obsahu čl. 1 dodatkového protokolu a podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nie je dôvod na odlišné posudzovanie ich aplikovateľnosti (m. m. I. ÚS 150/09).

Ústavný súd predovšetkým pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ústavy (čl. 11 listiny základných práv a slobôd a čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd konštatuje, že ak rozhodnutím krajského súdu v označenom konaní nedošlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy (a rovnako ani čl. 6 ods. 1 dohovoru), potom už neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nenachádza žiadnu príčinnú súvislosť medzi postupom a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 1 Co/362/2005 zo 16. septembra 2009 a základnými právami alebo slobodami, porušenie ktorých sťažovateľka namietala, uvedeným rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv ani nadväzne citovaných článkov ústavy, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde jej sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Košiciach 18. januára 2011